

Bedömningen av vissa jemenitiska hemlandspass

RS/056/2021

Fastställelsebeslut: RA/091/2021			Version 1.0
Beslutsdatum: 2021-04-19			
Gäller för: hela myndigheten			
Gäller från och med: 2021-04-19			
Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
2024-06-18	2.0	Hela ställningstagandet	RA/035/2024
ange datum	nummer	innehåll	XX/XXX/XXXX

Fakta om rättsliga ställningstaganden

Rättsliga ställningstaganden utgör Migrationsverkets uttalanden om hur en författning bör tolkas och är styrande för myndighetens medarbetare. De beslutas av chefen för rättsavdelningen.

Rättsliga ställningstaganden förs in i en särskild dokumentserie, RS-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av ett rättsligt ställningstagande förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

Fakta om rättsliga ställningstaganden	1
1. Bakgrund och syfte	3
2. Gällande rätt.....	3
3. Rättslig bedömning	4

1. Bakgrund och syfte

Den internationellt erkända jemenitiska regeringen (IRG) kontrollerar, med stöd av externa aktörer, endast delar av det jemenitiska territoriet. Till följd av den pågående konflikten i landet är läget på marken komplext både inom och utanför regeringskontrollerade delar av landet.

Huvudstaden Sana'a och större delen av de andra folkrika städerna och områdena i västra delarna av landet, bl.a. al-Hudaydah och Ibb, kontrolleras i huvudsak av Houthi-milisen (Ansar Allah). I de orter som står under milisens kontroll har de tagit över passkontor och annan administration; i huvudsak sedan år 2015, men i ett fall sedan år 2020 (mer om följderna av detta under rubriken Rättslig bedömning nedan). Houthi-milisen kontrollerar också de jemenitiska utlandsmyndigheterna i Damaskus och Teheran.

Utfärdande av pass av Jemens internationellt erkända regering sker genom inrikesministeriets avdelning för pass, migration och medborgarskap, som har sitt huvudkontor och utfärdandeställe i provinsen Aden (orten Aden). Det finns även utfärdandeställen i provinserna Ma'rib (orten Ma'rib), Shabwah (orten Ataq), Ta'izz (orten al-Hasab), Hadhramawt (orterna al-Mukallah och Seiyoun) samt Al-Mahra (orten al-Ghaydah). I vissa provinser och distrikt är situationen dock så pass dynamisk att förhållanden vad avser fungerande utfärdandeställen kan förändras.¹

Jemenitiska ambassader och konsulat kan utfärda pass under förutsättning att huvudkontoret i Aden har lämnat sitt godkännande i det individuella fallet. Jemens passavdelnings representation i Jeddah, Saudiarabien, hanterar också passansökningar och bistår med utredning av ärenden gällande jemeniter som befinner sig utomlands.²

I detta ställningstagande ges vägledning kring hur vissa jemenitiska hemlandspass ska bedömas.

2. Gällande rätt

En utlänning som vill resa in eller vistas i Sverige ska ha ett giltigt pass, om det inte finns ett undantag.

¹ Norwegian ID Centre; samtal med Jemens ambassad i Riyadh, 2023-01-24

² Samtal med Jemens ambassad i Riyadh, 2023-01-24; Norwegian ID Centre. För mer ingående information, se vidare Landinfo, Temanotat Jemen: Sivilregister, identitetsdokumenter og pass, s. 20 f., 2022-06-27 (Lifos dokumentnr. 46841), <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=46841>

Till exempel behöver den som har ett permanent uppehållstillstånd inte pass för vistelse i Sverige enligt 2 kap 1 § utlänningsförordningen (2006:97).

Bestämmelser om vilka handlingar som kan godtas som pass finns främst i 2 kap. 4 § utlänningsförordningen. Där framgår bland annat att en resehandling får godtas som pass (hemlandspass), om handlingen är utfärdad av en behörig myndighet i det land där innehavaren är medborgare.

Migrationsverket har med stöd av 2 kap. 22 § utlänningsförordningen utfärdat föreskrifter och allmänna råd om handlingar som får godtas som pass (MIGRFS 2024:01).

Av 3 § MIGRFS 2024:01 framgår att ett hemlandspass är en erkänd resehandling³ som uppfyller de krav som anges i 2 kap. 4–6 § utlänningsförordningen och som omfattas av 4–5 §§ föreskrifterna, eller som har godkänts särskilt enligt 2 kap. 22 § andra stycket utlänningsförordningen.

3. Rättslig bedömning

Ett grundläggande krav för att en handling ska kunna godtas som pass är att den är utfärdad av behörig myndighet i det land där personen är medborgare. Enligt tillgänglig landinformation kontrollerar inte längre den internationellt erkända regeringen i Jemen passkontoren på ett antal orter⁴ i Jemen. Detsamma gäller utlandsbeskickningar i Iran och Syrien. För en fullständig uppräknings av berörda orter/passkontor hänvisas till Sveriges kommentar angående icke-erkännande av vissa pass i förteckningen över resehandlingar som anges i fotnot 3 ovan. I de flesta av dessa orter anses milisens kontroll ha varit sedan augusti 2015⁵, men när det gäller orten al-Hazm har kontrollen varit sedan mars 2020⁶. Jemenitiska hemlandspass som har utfärdats av dessa passkontor efter tidpunkten för milisens övertag (se Sverige kommentar i kommissionens förteckning för exakta datum) uppfyller därför inte kraven för en resehandling i 2 kap. 4 § utlänningsförordningen.⁷

³ Enligt 2 § MIGRFS 2024:01 avses med begreppet erkänd resehandling i dessa föreskrifter en resehandling som markerats som erkänd av Sverige i den förteckning som upprättats genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 1105/2011/EU av den 25 oktober 2011 om förteckningen över resehandlingar som möjliggör passage av de yttre gränserna och i vilka en visering kan införas samt om införandet av en mekanism för upprättandet av denna förteckning. För tillgång till förteckningen, se <https://www.consilium.europa.eu/prado/SV/prado-recognised-documents.html>

⁴ För en fullständig uppräknings av aktuella orter/passkontor i Jemen hänvisas till Sveriges kommentar angående icke-erkännande av vissa pass i förteckningen som anges i fotnoten ovan.

⁵ Landinfo, Temanotat Jemen: Sivilregister, identitetsdokumenter og pass, s. 20 f., 2022-06-27 (Lifos dokumentnr. 46841), <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=46841>

⁶ Migrationsanalys, Säkerhetsutvecklingen i Jemen, s. 24, 2023-03-30, (Lifos dokumentnr. 47366), <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=47366>. Migrationsanalys har dock även framfört att ett mer rättvisande brytdatum är den 1 mars 2020, vilket understöds av ett antal källor som de konsulterat, såsom <https://apnews.com/article/c568bd815012b541e1e7d57eba8010d9>.

⁷ Bedömningen av pass utfärdade i dessa orter utgör således ett undantag från 4 § p. 6 MIGRFS 2024:01.

Pass som utfärdats vid de av Houthi-milisen kontrollerade passkontoren styrker inte innehavarens identitet. Ett sådant pass kan inte heller medföra att innehavarens identitet bedöms vara sannolik. I Migrationsverkets rättsliga ställningstagande angående kraven på klarlagd identitet och pass i ärenden om uppehållstillstånd⁸ beskrivs närmare hur Migrationsverket bedömer om en person har gjort sin identitet sannolik respektive styrkt den.

⁸ RS/037/2021